MADA

ATHARI ZA KIDINI KATIKA *UTENZI WA RASI'LGHULI*

NA

MURIITHI J. KARIUKI

C50/66348/2011

TASNIFU HII IMETOLEWA ILI KUTOSHELEZA BAADHI YA MAHITAJI YA SHAHADA YA UZAMILI (M.A) KATIKA CHUO KIKUU CHA NAIROBI

IDARA YA ISIMU NA LUGHA

OKTOBA, 2013

UNGAMO

Tasnifu hii ni kazi yangu mwenyewe na haijawahi kutolewa kwa mahitaji ya shahada katika chuo kikuu chochote.

________________________ Tarehe: ________________________

Muriithi J. Kariuki

(Mtahiniwa)

Tasnifu hii imetolewa kutahiniwa kwa idhini yetu tukiwa wasimamizi wa kazi hii wa chuo kikuu cha Nairobi.

________________________ Tarehe: ________________________

Prof. Kineene wa Mutiso

(Msimamizi)

________________________ Tarehe: ________________________

Dkt. Tom Olali

(Msimamizi)

TABARUKU

Tasnifu hii naitabarukia marehemu mama yangu Jerioth Njeri kwa kunipa msingi bora wa elimu na motisha katika masomo yangu.

Vilevile, ninaitabarukia binti yangu Lucy Njeri kwa kunivumilia kwa muda ambao sikuweza kushirikiana naye kwa mambo mengi aliponihitaji.

SHUKRANI

Mwanzo ninamshkuru Mwenyezi Mungu kwa kunipa siha njema na fursa tunu ya kuendeleza masomo yangu. Bila yeye singefika nilipofika. Neema na rehema zake zanitosha.

Kazi hii imetimilika kutokana na ukarimu, juhudi na hisani za watu mbali mbali. Naomba kuwataja baadhii yao kwa msaada, wema na uadilifu wao. Mawazo na ushauri waouliwezesha kazii hii kufikia kiwango hiki.

Nawatolea shukurani za dhati wasimamizi wangu Prof. Kineene Wa Mutiso na Dkt. Tom Olali kwa kuniongoza tangu mwanzo hadi tamati ya tasnifu hii. Mliniongoza kupitia njia mbali mbali za kiusomi na za kipekee. Mbarikiwe.

Ningependa kuwashukuru wahadhiri katika idara ya Isimu na Lugha, chuo kikuu cha Nairobi kwa kuniandaa kiakademia hadi kufikia kuweza kukabili kazi za kitaalamu. Prof. John Habwe (Mwenye kiti wa idara), Dkt. Iribe Mwangi (Mratibu), Dkt. Mwenda Mbatiah, Dkt. Jefwa Mweri, Dkt. Zaja Omboga, Dkt. Swaleh Amiri, Dkt. E Mbuthia na mwalimu B Mungania, mbarikiwe. Nitawakumbuka daima dawamu.

Isitoshe, ninatoa shukrani zangu kwa marafiki wangu wote waliosimama pamoja name kwa upendo mliodhihirisha kuhakikisha kuwa nimesimama wakati niliashiria kuzimia kwa ajili ya changamoto nyingi nilizokumbana nazo. Hakika bila nyinyi singefika umbali huu. Mbarikiwe.

Shukrani tele ziwaendee wazamili wenzangu tuliozama ‘bahari’ hii pamoja kuitafuta lulu ya masomo na kuibuka salama. Ndugu Keter, Anjela, Grace, Swakei, Chacha, Chemng’etich, Florence, Juliet, Kennedy, Katutu, Lilly, Makange, Moraa, Muniu, Ndumbu. Nguti, Onyonka, Otiende, Motuka, Perlice, na Obiero. Ninawashukuru kwa kuwajua na hata kufanya urafiki nanyi. Mlukuwa wachangamfu na wacheshi hata mambo yalipokuwa magumu Mola awazidishie wema wake.

Ninawashukuru wahazili Ken, na Catherine Nduta kwa kuipiga chapa kazi hii kwa bidii na makini.

Mwisho kabisa, ninatoa shukrani sufufu kwa ndugu na dada zangu kwa kunipa moyo na kuniombea dua njema wakati wa masomo yangu. Mbarikiwe.

Asanteni nyote.

IKISIRI

Utafiti huu unahusu uchanganuzi wa athari za kidini katika *Utenzi wa Rasi'lGhuli*, utenzi huu ni mrefu na wa zamani lakini una uyakinifu katika jamii ya kisasa.

Tasnifu hii imegawika katika sura tano. Katika sura ya kwanza, tumeshughulikia mambo ya kiutangulizi ambayo yanahusu mada ya utafiti, madhumuni ya utafiti, nadharia tete, sababu za kuchagua mada, upeo na mipaka, msingi wa kinadharia, yaliyoandikwa kuhusu mada na njia za utafiti.

Katika sura ya pili, tumechanganua athari hasi mbali mbali zinavyojitokeza katika *Utenzi wa Rasi'lGhuli*.

Katika sura ya tatu, tumechanganua athari chanya mbali mbali zinavyojitokeza katika *Utenzi wa Rasi'lGhuli*.

Sura ya nne, imeangazia jinsi athari za kidini zinavyoathiri maisha katika jamii kwa kurejelea utenzi na pia uyakinifu wazo katika jamii.

Sura ya tano ni hitimisho, katika sura hii, tumetoa muhtasari wa maoni kuhusu tasnifu hii pamoja na mapendekezo ya kufanyiwa utafiti zaidi.

ORODHA YA VIFUPISHO VILIVYOTUMIWA

(K.h.j)- Kama hapo juu

(TUKI)- Taasisi ya Uchunguzi ya Kiswahili.

(KANU)- Kenya African National Union

(J.K.K)- Jamuhuri ya Kidemokrasia ya Kongo

YALIYOMO

UNGAMO………………………………………………………………………………….....…ii

TABARUKU………..………………………………………………………………………iii

SHUKRANI…...…………………………………………………………….……………..…iv

IKISIRI……………………………..………………………………………………..…..…..vi

URODHA YA VIFUPISHO VILIVYOTUMIWA……………………………….……..vii

SURA YA KWANZA

UTANGULIZI

1.0 Utangulizi……………………………………………………………………….…………… 1

1.1 Tatizo la utafiti…….…………………………………………………………..…..... 3
1.2 Madhumuni ya utafiti……....………………………………………………………... 3
1.3 Nadharia tete……………………………………………………………………….... 4
1.4 Sababu ya kuchagua mada……………………………………..……………….…... 4
1.5 Upeo na .mipaka……………………………………………………………….…… 5
1.6 Msingi wa kinadharia……………….…………………….………………………… 5
1.7 Yaliyoandikwa kuhusu mada hii……………………………………………….…. 10
1.8 Njia za utafiti……………………………………………………………………. 12
1.9 Hitimisho…………………………………………………………………......... 12

SURA YA PILI

ATHARI HASI ZA KIDINI KATIKA *UTENZI WA RASI'LGHULI*

2.0 Utangulizi………………………………………………………………………………… 13
2.1 Vita…………………………………………………………………….……. 13
2.2 Mateso…………………………………………………………….…………… 16
2.3 Mauaji………………………………………………………………………. 18
2.4 Ukatili……………………………………………………………………….. 22
2.5 Kusilimishwa kimabavu………………………………………………………. 24
2.6 Kulipiza kisasi……………………………………………………………... 25
2.7 Kutengana kwa familia…………………………………………..………. 26
2.8 Hitimisho……………………………………………………………...……..… 28

SURA YA TATU

ATHARI CHANYA ZA KIDINI KATIKA *UTENZI WA RASI'LGHULI*

3.0 Utangulizi…………………………………………………………………………….... 29
3.1 Kusilimu kwa hiari………………………………………………………… 29
3.2 Kuondoa udhalimu……………………………………………………….. 32
3.3 Kulinda dini na jamii…………………………………………………….… 35
3.4 Uokoaji……………………………………………………………,....….... 37
3.5 Hitimisho…………………………………………………………,,…....... 38

SURA YA NNE

JINSI ATHARI ZA KIDINI ZINAVYOATHIRI MAISHA KATIKA JAMII

4.0 Utangulizi…………………………………………………………………………….... 39
4.1 Vita…………………………………………………………………..….…. 40
4.2 Mateso……………………………………………………….…….…..…. 44
4.3 Mauaji…………………………………………………………………….... 47
4.4 Ukatili…………………………………………………………………….… 51
4.5 Kusilimisha kimabavu………………………………………………….... 52
4.6 Kulipiza kisasi…………………………………………………………….. 57
4.7 Kutengana kwa familia………………………………………………… 58
4.8 Kusilimu kwa hiari………………………………………………………… 62
4.9 Kuondoa udhalimu……………………………………………….…… 64
4.10 Kulinda dini na jamii…………………………………………………... 68
4.11 Uokoaji………………………………………………………………… 70

SURA YA TANO

HITIMISHO

5.0 Utangulizi…………………………………………………………………………….. 72
5.1 Mukhutasari wa utafiti……………………………………………….… 72
5.2 Kuhusu malengo ya utafiti…………………………………………...… 74
5.3 Kuhusu nadharia tete………………………………………………………. 74
5.4 Mapendekezo ya utafiti zaidi…………………………………….…..… 75
.

MAREJELEO…………………………………………………………………………….. 77